1) სპეციალიზებული ორგანიზაცია

თანამედროვე საერთაშორისო ურთიერთობაში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს სპეციალიზირებული ორგანიზაციები, ე.ი. სამთავრობათაშორისო შეთანხმებათა საფუძველზე შექმნილი დაწესებულებები, რომლებიც აღჭურვილნი არიან ზუსტად განსაზღვრული ფართო კომპეტენციით ეკონომიკურ, სოციალურ, კულტურულ, საგანმანათლებლო, ჯანდაცვისა და სხვა სფეროებში. თანამედროვე ეტაპზე სპეციალიზებული ორგანიზაციები აქტიურად წყვეტენ მათ კომპეტენციაში შემავალ საკითხებს, გეგმავენ მრავალწლიან პოლიტიკას მოცემულ სფეროში, მსოფლიოს ხალხების ეკონომიკური პროგრესის და განვითარების მიზნით. გაეროში სულ-16 . (რა ჩამოთვლის მაგათ :დ)

2)ევროპის საბჭო

ევროპის საბჭო შეიქმნა 1949 წლის 5 მაისს ქ. ლონდონში დასავლეთ ევროპის ათი სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა მინისტრების მიერ ორგანიზაციის წესდების ხელმოწერის შედეგად.

1990 წლამდე ორგანიზაცია რჩებოდა დასავლეთ ევროპის სახელმწიფოთა გაერთიანებად. 1993 წლის 8-9 ოქტომბერს ქ. ვენაში ჩატარდა ევროპის საბჭოს სამიტი, სადაც ოფიციალურად დადასტურდა ევროპის საბჭოს გაფართოების პოლიტიკა. დღეისათვის ევროპის საბჭოში 41 წევრი სახელმწიფოა. ჯერჯერობით საბჭოს ჰყავს ერთი "სტუმრის სტატუსის" მქონე სახელმწიფო ბოსნია-ჰერცოგოვინა.

ევროპის ნებისმიერ სახელმწიფოს შუეძლია გახდეს ევროსაბჭოს წევრი, თუ საბჭო ჩათვლის, რომ ამ სახელმწიფოში დაცულია კანონის უზენაესობა და ადამიანის უფლებები არა სიტყვით, არამედ საქმით.

ევორპის საბჭო მდებარეობს ქ. სტრასბურგში.

ევროპის საბჭო განიხილავს ევროპის თანამეგობრობის ყველა უმნიშვნელოვანეს საკითხს, გარდა თავდაცვისა.

ევროპის საბჭოს ორგანოებია:

მინისტრთა კომიტეტი - ხელმძღვანელი ორგანო, რომელიც შედგება ყველა წევრი სახელმწიფოს საგარეო საქმეთა მინისტრებისაგან. კომიტეტი იხილავს და იღებს ბიუჯეტს, წყვეტს ახალი წევრების მიღების საკითხს, განსაზღვრავს ორგანიზაციის პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს. მისი გადაწყვეტილებები რეკომენდაციის სახეს ატარებს.

საპარლამენტო ასამბლეა - ეროვნული პარლამენტების წევრების ფორუმი, რომელიც იხილავს საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და საერთაშორისო პოლიტიკის საკვანძო საკითხებს. მასში ყოველი წევრი სახელმწიფო წარმოდგენილია ეროვნულ პარლამენტში არსებული ძირითადი პოლიტიკური პარტიების და მოძრაობების წარმომადგენლებისაგან. (ამჟამად 700-ზე მეტი დეპუტატი). იკრიბება პლენარულ სხდომებზე წელიწადში ოთხჯერ. მისი გადაწყვეტილებები რეკომენდაციის სახით ეგზავნება მინისტრთა კომიტეტს, როგორც საბოლოო ინსტანციაში.

ევროპის ადგილობრივ და რეგიონალურ ხელისუფლებათა კონგრესი - შედგება წევრი სახელმწიფოების ადგილობრივი ხელისუფლების პალატისა და რეგიონების პალატისაგან. იკრიბება წელიწადში ერთხელ ქ. სტრასბურგში. ძირითადი ამოცანაა განამკტიცოს დემოკრატიული ინსტიტუტების დანერგვა და განვითარება ადგილებზე.

სამდივნო - უწევს ტექნიკk2ურ დახმარებას ყველა მთავარ ორგანოს, მრავალ კომისიას. შედგება 1300 თანამშრომლისაგან. სამდივნოს სათავეში უდგას **გენერალური მდივანი,** რომელსაც ირჩევს საპარლამენტო ასამბლეა.

ევროპის საბჭო (მოკლედ)

შეიქმნა 1949 წლის 5 მაისს ლონდონში. საქართველო 1999 წელს გახდა ევროპის საბჭოს წევრი. მთავარი ფუნქიცაა ადამიანის უფლებების , პლურალისტური დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დაცვა.იგი განიხილავს ევრპპის თანამეგობრობის უველა უმნიშვნელოვანეს საკიტხს გარდა თავდაცვის საკითხებისა.

მისი ორგანოებია :

- მინისტრთა ომიტეტი- ხელმძღვანელი ორგანო
- საპარლამენტო ასამბლეა- იხილავს საზოგადროებრივი ცხოვრბეისა და საერთაშორისო პოლიტიკის საკვანძო საკითხებს.
- ევროპის ადგილობრივი და რეგიონალური კონგრესი- განამტკიცოს დემოკრატიული ინსტიტუტების დანერგვა და განვითარება ადგილზე
- სამდივნო - უწევს ტექნიკურ დახმარებას ყველა სხვა ორგანოს

3) ევროკავშირი (EU)

2013 წლისთვის 27 წევრისგან შედგება ევროკავშირი.

იგი შეიქმნა სამი ირგანიზაციის „გაერთიანების ხარჯზე“ . ეს ორგანიზაციებია:

- ევროპის ქვანახშირისა და ფლადის გაერთიანება
- ევროპის ატომური ენერგიის კომისია (1957)
- ევროპის ეკონომიკური გაერთიანება (1951)

2007 წელს ხელი მოეწერა და 2009 წელს ძალაში შევიდა ლისბონის ხელშეკრულება ,რომლის თანახმად ევროკავშირის სამართlებრივი სუბიექტუნარიანობა ოფიციალურად აისახა ხელშეკრულების ტექსტში, გაუქმდა ე.წ. ზემოთ ხსენებული სამი სვეტი .

ევროკავშირის მთავარი ორგანოებია:

- ევროკომისია- რომელიც ამუშავებს გაერთინების ღონისძიებებს . კანონმდებლობის მთავარი ინიციატორია . კომისია შედგება 27 წევრისგან , რომლებსაც 5 წლის ვადით ნიშნავენ .
- ევროპარლამენტი - საკანონმდებლო ორგანო. შედგება 754 წევრისგან , მათ ორჩევენ 5 წლის ვადით. მის კომპეტენჩიაში შედის : ბიუჯეტის მიღება; დადგენილებების, დირექტივებებისა და გადაწყვეტილებების მიღებაში მონაწილეობა
- მინისტრთა საბჭო - საბოლოო სიტყვის მთქმელი ყველა საკითხის განხილვის დროს
- ევროპის სამართლიანობის სასამართლო- შედგება 27 წევრისგან რომელსაც ემატება 8 გენერალური ვექილი (6 წლის ვადით) მათ ევალებათ განიხილონ :

1) დავები კომისიასა და წევრ-სახელწიფოს შორის
2) დავები წევრ-სახელმწიფოებს შორის
3) აქტები მიმარტული კავშირის წინააღმდეგ
4) წევრ-სახელწიფოთა სასამართლოების მიერ გადმოცემული საკითები ევროპის კანონმდებლობის ინტერპრეტაციის შესახებ.

- აუდიტის კომიტეტი - ფინანსების მაკონტროლებელი ორგანო . შეიქმნა 1978 წელს , შედგება 27 წევრისგან
- ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების კომიტეტი- შედგება 350 წევრისგან. უმეტესად წარმოდგენილი წევრები არინ მწარმოებლები , ფერმერები, მოკლედ სოციალური ჯგუფის წარმომადგენლები.
- ევროპის საინვესტიციო ბანკი - მსოფლიო ბანკის მსგავსი , განიხილავს ინვესიციებს არა წევრ-ქვეყნებში. მისი მთავარი ამოცანაა სეხებისა და გარანტიების გაცემა კავშირის ჩამორჩენილი რაიონების განვითარებისთვის.

ევროპის სამართალწარმოების ძირითადი აქტებია :

- დადგენილებანი -საერთო გამოყენბების საკანონდმებლო აქტები , სავალდებულოა ყველა წევრ სახელწიფოსთვის

- დირექტივები - კონკრეტულ საკითხთან დაკავშირებით გამოცებული საკანონმდებლო ატები სავადებულოა მხოლოდ იმ ქვეყნებისთვის რომლებიც მონაწილეობენ კონრეტული ამოცანის გადაწყვეტაში
- გადაწყვეტილებანი - ეხება კონკრეტულ საკითებს და სავალდებულოა მხოლოდ იმ ქვეყენისთვის ან პირვებისთვის რომლების მისამართითაც ეს აქტეი გამოიცა
- რეკომენდაციები და შეხედულებანი - არ გააჩნია ფორმალური იურიდიული ძალა , არც სავადებულო შესასრლებელია , თუმცა სასურველია მათი შესრულება რადგან ევროპის გაერთიანების აზრს გამოხატავენ.

კავშირს გააჩნია საერთაშორისო სამართლის სუბიექტუნარიანობა. იგი აღიარებულია დამოუკიდებელ სუბიექტად რომელსაც აქვს უფლება დადოს ხელშეკრულებები როგორც სხვა ორგანიზაციებთან ასევე სახელმწიფოებთანაც. (ასოცირების შეთანხმების შესახებ არ მიმიწერია)

4)ნატო

ჩრდილოატლანტიკური ხელშეკრულების ორგანიზაცია **(ნატო) შეიქმნა 1949 წელს.** დღეისთვის იგი აერთიანებს ევროპისა და ჩრდილოეთ ამერიკის **28 სახელმწიფოს.** ნატოს შტაბ-ბინა მდებარეობს **ბრიუსელში (ბელგიაში).** ნატოს უმთავრეს ამოცანას წარმოადგენს წევრი სახელმწიფოების დაცვა აგრესიისგან და ალიანსის ერთ წევრზე თავდასხმა განიხილება ყველა წევრზე თავდასხმად. პირველად ნატო შეიქმნა როგორც წმინდა პოლიტიკური კავშირი „ცივი ომის“ საწარმოებლად, თუმცა 1950 წელს მას პოლიტიკური ოგანოს ფუნქციაც დაეკისრა.გადაწყვეტილების მიღება ნატოს ორგანოებში **კონსესუსით** ხდება. ყოველ წევრს აქვს უფლება ოქმში შეიტანოს თავისი „განსაკუთრებული აზრი“ ამა თუ იმ საკითხის მიმართ.ნატოს უმაღლეს პოლიტიკურ ორგანოს წარმოადგენს **<u>ჩრდილო-ატლანტიკური საბჭო</u>**, რომელშიც შედის 25 წევრ-სახელმწიფო.წევრ-სახელმწიფო. საბჭოს შემადგენლობაში შედიან როგორც წესი სახელმწიფოს მუდმივი წარმომადგენლები(ელჩები), რომლებიც იკრიბებიან კვირაში ერთხელ,სესიები საგარეო საქმეთა ან სხვა მინისტრების დონეზე ტარდება წელიწადში ორჯერ გაზაფხულზე და ზამთარსი **ქ.ბრიუსელში**.განსაკუთრებულ შემთხვევებში იწვევენ საგანგებო სესიას.სესაი ზოგჯერ სახელმწიფოს და მთავრობის მეთაურთა დონეზეც ტარდება.

ნატოს გენერალური მდივანი თავმჯდომარეობს საბჭოს სამუშაო სესიებს.სესიის გახსნასა და დახურვას აწარმოებს საბჭოს საპატიო ტავმჯდომარე იმ ქვეყნის საგარეო საქმეთა მინისტრი რომლისჯერიც მოდის აღნიშნულ თარიღზე.

საბჭოს სესიებს შორის მიმდინარე საქმიანობას ხელმძღვანელობს **ნატოს მუდმივი კომიტეტი**,რომლებიც შედგება წევრ-სახელმწიფოების ელჩის რანგის მქონე მუდმივი წარმომადგენლებისგან.მუდმივ კომიტეტს ხელმძღვანელობს ნატოს გენერალური მდივანი.რომელიც აწარმოებს პოლიტიკურ კონსულტაციებს,ახდენს ინფორმაციის გაცვლას,ამზადებს მასალებს ნატოს საბჭოს სესიებისათვის.

ნატოს პოლიტიკური კომიტეტი,რომელიც შედგება მუდმივ წარომადგენელთა მოადგილეებისა და პოლიტიკური მრჩეველთაგან,ამზადებს მასალებს და დოკუმენტებს მუდმივი საბჭოს სხდომებისთვის.

ნატოს უმაღლესი ორგანო სამხედრო საქმეების გადაჭრაში არის **თავდაცვის დაგეგმვის კომიტეტი** მონაწილე ქვეყნების თავდაცვის მინისტრების .საბჭოს ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ორგანოა **ბირთვული თავდაცვის კომიტეტი**,რომელიც განიხილავს ბირთვული იარაღის პრობლემებს.

სამხედრო კომიტეტის აღმასრულებელ ორგანოს წარმოადგენს **საერთაშორისო გაერთიანებული შტაბი**-შედის ის წევრ-ქვეყანა რომლის შენაერთს გადეცა გაერთიანებულ სეიარაღებულ ძალებს.შტაბის უფროსს ნიშნავს **სამხედრო კომიტეტი**.ალიანსის უმაღლესი ორგანო სამხედრო ხელმძღვანელობის დარგში არის სამხედრო კომიტეტი,რომლის წევრებია წევრ-ქვეყნების შეიარაღებულ ძალთა მთავარსარდლები.

ნატოს ჩარჩოებში მოქმედებს **„ევროჯგუფი“**,რომელშიც შედიან დასავლეთ ევროპის ქვეყნების თავდაცვის მინისტრები(საფრანგეთისა და ისლანდიის გარდა).მისი მთავარი ამოცანაა შეიარაღების გეგმების კოორდინაცია.

1991 წლის დეკემბერში შეიქმნა ახალი ორგანო-**ჩრდილოეთატლანტიკური თანამშრომლობის საბჭო (საქართველო ამ ორგანოს წევრი გახდა 1992 წელს)**. მისი მიზანი იყო მოეცვა ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის დახელმწიფოები და ჩაერთო ისინი პოლიტიკური კონსულტაციების პროცესში.1999 წელს ეს ფორუმი ჩაენაცვლა **ევრო ატლანტიკური პარტნიორობის საბჭოთი(EAPC)** ნატოს სისტემაში შექმნილი EAPC-ს უმაღლესი ორგანოა პარტნიორთა საგარეო საქმეთა მინისტრების აგრეთვე თავდაცვის მინისტრების თათბირები.

1994 წელს საქართველო შეუერთდა „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ პროგრამას

5) ეუთო (ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია)

1975 წლის 5 აგვისტოს 35 სახელწიფოს მიერ ხელმოწერილი იქნა ჰელსინკის დასკვნითი აქტი , რომლის საფუძველზეც შეიქმნა უსაფრთხოების რეგიონალური საერთაშორისო ორგანიზაცია, რომელიც შედგება 55 წევრისგან. ჰელსინკის აქტი აქრის უმნიშვნელოვანესი პოლიტიური შეთანხმება , რომლის მიზანი იყო შეესუსტებინა ცივი ომით გამოწვეული დაძაბულობა ახმოსავლეთსა და დასავლეტს შორის.

თუ მანამდე ეუთო ფუნქციონირებდა როგორც კონფერენცია და მეტი არაფერი , 1990 წლის პარიზის უმაღლესი დონის შეხვედრაზე ეუთო ახალ კუსრსს დაადგა . პარიზის ქარტიაში ახალი ევროპისკენ ეუთოს უკვე მიენიჭა კონკრეტული მოწოდებები , ხელი შეეწყო ცივი ომის შემდგომი ეტაპის მოთხოვნებზე რეაგირებისთვის.

1994 წელს , ბუდაპეშტის შეხვედრაზე დადგინდა რომ ეუთო აღარ იყო მხოლოდ კონფერენცია არამენდ მას ეწოდა ევროპაში უშიშროებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია (ეუთო)

ეუთოს სტრუქტურა:

- მუდმივი საბჭო - პოლიტიკურიმ კონსილტაციებია და გადაწყვეტილებების მიმხები მთავარი ორგანოა
- მთავარი საბჭო - იწვევენ მერიოდული პოლიტიკური თათბირებისთვის
- **მინისტერიალს** წელიწადგამოშვებით, შუალედში სახელმწიფოს ან მთავრობის მეთაურები რამდენიმე წელიწადში ერთხელ იკრიბებიან უმაღლესი დონის შეხვედრაზე, **სამიტებზე.**

- ეუთოს **მოქმედ თავმჯდომარეს** სრული პასუხისმგებლობა ეკისრება აღსრულებითი საქმიანობისათვის. თავმჯდომარეობა ყოველწლიურად იცვლება.

- ეუთოს **გენერალური მდივანი** - რომელიც ვენაში იმყოფება, მოქმედებს როგორც ეუთოს მოქმედი თავმჯდომარის წარმომადენელი და დახმარებას უწევს მას ეუთოს მიზნების მისაღწევად მიმართულ ყველა საქმეში. მისი საქმიანობა აგრეთვე მოიცავს ეუთოს

სტრუქტურებისა და ოპერაციების წარმართვას.

- **სამდივნოში** შედის: გენერალური მდივნის ოფისი, კონფლიქტების თავიდან აცილების ცენტრი, ადმინისტრაციის და ოპერაციების დეპარტამენტი და ეკონომიკურ და გარემოს სფეროში ეუთოს საქმიანობის კოორდინატორი.
- ეუთოში შედის აგრეთვე სხვა ინსტიტუტები: **დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებათა უწყება** - აქტიურ როლს ასრულებს არჩევნების მონიტორინგსა და ეროვნული საარჩევნო და ადამიანის უფლებათა დამცავი ინსტიტუტების განვითარებაში, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სამოქალაქო საზოგადოების განვითარების ხელშეწყობაში, ჟურნალისტების მომზადებაში, იგი ასევე წარმოადგენს ეუთოს საკონტაქტო პუნქტს ბოშების სტატუსთან დაკავშირებულ საკითხებში.
- განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონეა **ეროვნულ უმცირესობათა უმაღლესი კომისიის** საქმიანობა. უმაღლესი კომისარი, აფასებს და ცდილობს მოაგვაროს შეძლებისდაგვარად ადრინდელ საფეხურზე სიტუაციები, რომლებიც შეიცავენ ეროვნულ უმცირესობათა საკითხებს.
- ეუთოს **საპარლამენტო ასამბლეა** ,რომელიც ეუთოს ყველა სახელმწიფოს 300-ზე მეტი პარლამენტარისგან შედგება. ატარებს ყოველწლიურ სესიას ივლისსში, ხოლო მთელი წლის განმავლობაში აწყობს სხვადასხვა შეხვედრებს. ასამბლეის სამდივნო კოპენჰაგენშია განლაგებული.

- ორგანიზაციამ შექმნა **შერიგებისა და არბიტრაჟის სასამართლო** ქ. ჟენევაში. მონაწილე სახელმწიფოებს, რომლებმაც ხელი მოაწერეს მის შექმნას, შეუძლიათ სასამართლოს გადასცენ სადავო საკითხი, რომელსაც საარბიტრაჟო ტრიბუნალი ან შერიგების კომისია გადაწყვეტს.

ეუთოს წევრია საქართველო 1992 წლიდან.

6) დიპლომატიური და საკონსულო სამართლის ცნება და აქტები რომლებიც მათ არეგულირებს

1961 წლის ვენის კონვენცია დიპლომატიური ურთიერთობათა შესახებ

1963 წლის ვენის კონვენცია საკონსულო ურთიერთობათა შესახებ

იმ ნორმათა ერთობლიობა, რომელიც განსაზღვრავენ და არეგულირებენ სახელმწიფოთა საზღვარგარეთული წარმომადგენლობის წევრთა სამართლებრივ მდგომარეობას, დიპლომატიური მოლაპარაკების ფორმებს, საგარეო ურთიერთობების სტრუქტურასა და კომპეტენიცას და ა.შ. დიპლომატიური და საკონსულო სამართლის შინაარსს შეადგენს.თანამედროვე ეტაპზე დიპლომატიური და საკონსულო სამართალი მყარ ნორმატიულ აქტებს ეყრდონა და მოწოდებულია ხელი შეუწტოს სახელმწიფოთა მეგობრულ ურთიერთობასა და თანამაშრომლობას.

7) საგარეო ურთიერთობების შიდასახელმწიფოებრივი ორგანოები

ყველა სახელმწიფო თავის საგარეო ურთიერთობებს სპეციალური ორგანოების მეშვეობით აწარმოებს. გაანსხვავებენ საგარეო ურთიერთობათა საზღვარგარეთულ და შიდასახელმწიფოებრივ ორგანოებს. უკანასკნელთა კომპეტენცია განისაზღვრება კონსტიტუციითა და სხვა საკანონმდებლო აქტებით. საქართველოს სახელმწიფო სისტემაში შემდეგი ორგანოები მოიაზრება საგარეო ურთიერთობების შიდასახელმწიფოებრივ ორგანოებად: (1) საქართველოს პარლამენტი - რომელიც საქართველოს კონსტიტუციის თანახმად, განსაზღვრავს სახელმწიფოს საგარეო პოლიტიკის ძირითად მიმართულებებს. პარალმენტში მოქმედებს საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტი, რომელიც ამ ფუნქციის ძირითადი განამხროციელებელია; (2) საქართველოს პრეზიდენტი - რომელიც უფლებამოსილია ex officio დადოს საერთაშორისო ხელშეკრულებები, წარადგინოს ელჩების კანდიდატურები, მიიღოს უცხოეთის დიპლომატიური წარმომადგენლების აკრედიტაციები და სხვ. პრეზიდენტი საზღვარგარეთ მგზავრობისას სარგებლობს იმუნიტეტითა და პრივილეგიებით; (3) საქართველოს მთავრობა - მთავრობა უფლებამოსილია თავისი სახელით დადოს მთავრობებთან საერთაშორისო ხელშეკრულებები. მთავრობის მეთაური სარგებლობს დიპლომატიური პასპორტით და იმუნიტეტით; (4) საგარეო უწყება (საგარეო საქმეთა სამინისტრო, ზოგ ქვეყნებში მაგ. ა.შ.შ.-ში - სახელმწიფო სამდივნო) ძირითად მუშაობას ეწევა მოცემული საელმწიფოს საგარეო-პოლიტიკური ურთიერთობებისა და საზღვარგარეთ მის მოქალაქეთა უფლებრივი დაცვის დარგში. უწყების მეთაურიც, ასევე სარგებლობს ex officio უფლებამოსილებით დადოს საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელიც დიდი ალბათობით საჭიროებს რატიფიკაციასაც. საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს სტრუქტურა შედგება შემდეგი ძირითადი რგოლებისაგან: მინისტრი, მინსიტრის მოადგილეები, საგანგებო დავალებათა ელჩები, ევროინტეგრაციის დეპარტამენტი, ამერიკის, რუსეთის, აღმოსავლეთის დეპარტამენტები, საერთაშორისო სამართლის, საკონსულო, დიპლომატიური პროტოკოლის დეპარტამენტები და სხვადასხვა სამსახურები.

8) დიპლომატიური წარმომადგენლობის სტატუსი

დიპლომატიური წარმომადგენლობა არის სახელმწიფოს საგარეო ურთიერთობის ერთ-ერთი საზღვარგარეთული ორგანო. წარმოამდგენლობა ერთი სახელმწიფოს მიერ მეორე

სახელმწიფოში გაგზავნილი მუდმივი ორგანოა, რომლის ამოცანაა განამტკიცოს ამ სახელმწიფოებს შორის პოლიტიკური ურთიერთობა და დაიცვას თავისი სახელმწიფოს და მისი მოქალაქეების ინტერესები. სახელმწიფოთა შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარება და მუდმივ დიპლომატიურ წარმომადგენლობათა დაფუძნება ხდება ურთიერთშეთანხმებით. წარმომადგენლობას და მის მეთაურს უფლება აქვთ მააკრედიტებელი სახელმწიფოს დროშა და ემბლემა გამოფინონ წარმომადგენლობის შენობებზე, მათ შორის წარმომადგენლობის რეზიდენციაზე, აგრეთვე სატრანსპორტო საშუალებებზე. წარმომადგენლობის ნაგებობანი ხელშეუხებელია. ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს ხელისუფალთ უფლება არა აქვთ შევიდნენ ამ შენობებში, თუ არ ექნათ წარმომადგენლობის მეთაურის თანხმობა. დიპლომატიური წარმომადგენლობის ფუნქციები აღნიშნულია 1961წლის ვენის დიპ. ურთ. შესახებ კონვენციაში,რომელიც მდგომარეობს შემდეგში: 1) გამგზავნი სახელმწიფოს წარმოდგენა მააკრედიტირებულ სახ-ოში. 2) მააკრედიტირებულ სახ-ოში გამგზავნი სახ-ოს ინტერესების დაცვა. 3) მააკრედიტირებულ სახ-ოს მთავრობასთან მოლაპარაკებების წარმართვა. 4) სამართლებრივი მდგომარეობისა და განვითარების დადგენა მააკრედიტირებულ სახ-ოში. 5) გამგზავნ და მააკრეიტერებელ სახ-ოებს შორის მეგობრული ურთ. დამყარება და ეკონომიკური,კულტურული და მეცნიერული ურთ. განვითარება.

9) საელჩოს პერსონალის სტატუსი

როგორც წესი, საელჩოს პირადი შემადგენლობა სამ ჯგუფად იყოფა. ისინი განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან შესასრულებელი სამუშაოს ხასიათის მიხედვით: (ა) **დიპლომატიური პერსონალი** - ამ კატეგორიას წარმომადგენლის მეთაურის ჩათვლით, მიეკუთვნება ყველ მუშაკი, რომელსაც დიპლომატიური რანგი გააჩნია; (ბ) **ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალი** - მიეკუთვნებიან კანცელარიის მუშაკები, ბუღალტერები, თარჯიმანები, მეშიფრეები, მემანქანეები და ა.შ.; (გ) **მომსახურე პერსონალს** - მიეკუთვნებიან მძღოლები, შიკრიკები ლიფტიორები, შვეიცარები და ამ სახის სამუშაოს შემსრულებლები. საელჩოს პერსონალის სტატუსი განსხვავდება იმისდა მიხედვით თუ რომელ კატეგორიას განეკუთვებიან ისინი. ასევე განსხვავებულია მათთვის მინიჭებული პრივილეგიები და იმუნიტეტები. მაგ. მომსახურე პერსონალი სარგებლობს მხოლოდ სასამართლო იმუნიტეტით და თავისუფლდება მხოლოდ ხელფასისგან მიღებული საშემოსავლო გადასახადისგან. განსხვავებულად რეგულირდება სხვადსხვა კატეგორიის პერსონალის დანიშვნისა და აკრედიტაციის წესებიც.

10) დიპლომატიური პრივილეგიები და იმუნიტეტები

დიპ. წარმომადგენლობა მის ადგილსამყოფელ სახელმწიფოში აღიჭურვება განსაკუთრებული პრივილეგიებითა და იმუნიტეტებით, რომელთა მიზანია უზრუნველყოს მისი საქმიანობის შეუფერხებლობა. იმუნიტეტი გულისხმობს ადგილობრივი იურისდიქციიდან დიპლომატის ამორებას, ხოლო პრივილეგიები გარკვეული უფლებრივი უპირატესობების მინიჭებას. diplomatiuri privilegiebiTa da imunitetebiT sargeblobis ufleba aqvT rogorc dip. misias, aseve mis kerZo wevrs. aRniSnuliT sargeblobis SeuZlia aseve gaeros da mis funqciebs 1946 wlis gaeros privilegiebisa da imunitetebis Sesaxeb konvenciis Tanaxmad. dip. agentis pirovneba xelSeuxebelia, dauSvebelia misi dapatimreba an

dakaveba raime formiT da TviT adgilsamyofeli sax-o valdebulia miiRos yvelanairi zoma, raTa Tavidan aicilos misi Tavisuflebisa da Rirsebis raime xelyofa. misiis xelmZRvanelis, aseve diplomatiuri, administraciuli da teqnikuri personalis piradi/kerZo rezidencia da miwis nakveTi xelSeuxebeli da daculia. adgilsamyofeli sax-o valdebulia daicvas misi (dip. agentis) qoneba dazianebisa da SeWrisgan. diplomatirui, administraciuli da teqnikuri personalisTvis gankuTvnili satransporto saSualebani sargebloben igive imunitetiT, Tumca sxvadasxva qveynebSi moqmedebs specialuri debulebebi sagzao SemTvevebTan dakavSirebiT. aseve, agentis qaRaldebi, korespondenciebi aris xelSeuvali. dip. misia Tavisufalia komunikaciebis wesSi, igi uflebamosilia kurierebis an teqnikuri saSualebebis gamoyenebiT daukavSirdes mis sax-o mTavrobas an nebismier misi sax-os misias da awarmoos konsultaciebi miuxedavad maTi adgilsamyofelisa. dip. agents aqvs adgilsamyofeli sax-os sisxlis samarTlis iurisdiqciis imuniteti, agreTve samoqalaqo da administraciuli, garda im SemTxvevebisa, roca 1) aRZrulia sanivTo sarCeli, romelic Seexeba adgilsamyofeli sax-os teritoriaze arsebul kerZo uZrav qonebas, Tu piri maakreditirebeli sax-os saxeliT ar flobs mas warmomadgenlobis miznebisTvis, 2) sarCeli Seexeba memkvidreobas, romlis mimarTac agenti gvevlineba anderZis aRmsruleblad, samemkvidreo qonebis mzrinvelad an saanderZo danakisris mimRebad, rogorc kerZo piri, 3) aRzrulia sarCeli, romelic Seexeba yovelgvar komerciul da profesiul saqmianobas, romelsac dip. agenti eweva Tavisi oficialuri funqciebis farglebs gareT adgilsamyofel saxelmwifoSi, igi (aseve misis ojaxis wevrebi) valdebuli ar aris misces Cveneba rogorc mowmem (praqtikaSi mainc xdeba samarTlinobis dacvisTvis). mis mimarT ar SeiZleba ganxorcieldes araviTari saaRmsruleblo RonisZiebani, garda zemoTaRniSnuli gamonaklisebisa, da mxolos im pirobiT, rom es RonisZiebebi ar daarRvevs mis pirovnebis an rezidenciis xelSeuxeblobas. dip. agentis imuniteti ar aTavisuflebs mas maakreditirebeli sax-os iurisdiqciisgan. am iurisdiqciis mimarT imunitetze ki SeuZlia uari Tqvas maakreditirebelma sax-om, romelic yovelTvis garkveulad unda iyos gamoxatuli. diplomatiuri agenti Tavisufalia yvela piradi da qonebrivi, sax-o, raionuli da municipaluri gadasaxadisgan, mosakrebelisa da baJisgan, garda arapirdapiri gadasaxadebisa, romlebic Sedis saqonlis an momsaxurebis fasSi, adgilsamyofel sax-oSi arsebul kerZi uZravi qonebis mosakreblebisa da gadasaxadebisgan, romelsac igi ar flobs warmomadgeblobis miznebisTvis, samemkvidreo gadasaxadisa da baJisgan, saregistracio, sasamarTlo da sareestro baJisgan. aseve gaTavisuflebulni arian SromiTi da sax-o begarisgan., magram valdebulni arian gadaixadon Senaxvis, gadazidvis da amgvari momsaxurebis mosakreblebi. misi piradi bargi Tavisufldeba Semowmebisgan. magram, Tu arsebobs eWvi, rom igi Seicavs sagnebs, romlebzec ar vrceldeba Seuvaloba, an sagnebs, romelTa Semotana-gatana akrZalulia kanoniT Semowmeba unda ganxorcieldes mxolod dip. agentis an misi uflebamosili warmomadgenlis meSveobiT. adgilsamyofeli sax-os moqmedi dadgenilebani soc.uxrunvelyofis Sesaxeb ar vrceldeba dip. agentze im momsaxurebis mimarT, romesac igi iwevs maakreditirebel sax-os. es Seuvaloba vrceldeba SinamuSakebzec, Tu isini ar arian adgilsamyofeli sax-os moqmalaqeebi da mudmivad ar cxovroben iq da Tu maTze vrceldeba dadgenilebebi soc. uzrinvelyofis Taobaze, romlebic moqmedebs maakreditirebel sax-oSi an mesame sax-oSi. dip. agenti, romelic qiraobs iseT pirs, romelzec es Seuvaloba ar moqmedebs, asrulebs valdebulebas, romlebsac samuSaos mimcemT akisrebs adgilsamyofel sax-oSi moqmedi dadgenilebani soc. uzrinvelyofis Sesaxeb. sargebloben Tavisufali gadaadgilebiT, garda im teritoriisa, sadac gadaadgileba sezRudulia erovnuli uSiSroebis gamo. Tu dip agenti, an/da misi ojaxis wevri (administraciul-teqnikuri personalis wevri da maTi ojaxis wevrebic) mgzavrobs mesame sax-os teritoriis gavliT, es sax-o mas aniWebs xelSeuxeblobas da iseT sxva imunitetebs, romlebic SeiZleba saWiro gaxdes misi mgzavrobis uzrunvelsayofad.

sruli privilegiebiTa da imunitetebiT sargeblobs dip. agentTan mcxovrebi misi ojaxis wevrebi, Tu isini adgilsamyofeli sax-os moqalaqeebi ar arian. ojaxis wevrebSi Sedis meuRle da arasrulwlovani Svilebi. Cveulebriv, rodesac diplomati aris martoxela an qvrivi, an Tu meuRle ar uwevs kompanionobas, misi deda da da CaiTvleba ojaxis wevrad, Tu isini masTan erTad cxovroben, aseve Svilebi, romelTa mimarTac mas samarTlebrivi valdebuleba akisria da qvrivi dedebi. SezRuduli imunitetiT sargeblobs

misiis wevrebis 3 kategoria: 1) isini, vinc arian adgilsamyofeli sax-os moqalaqeebi, 2) administraciul-teqnikuri personalis wevrebi da maTTan erTad mcxovrebi ojaxis wevrebi (adgilsamyofeli sax-os samoqalaqo da administraciuli iurisdiqciis mimarT imuniteti ar vrceldeba moqmedebaze, romelic maTi movaleobis Sesrulebis dros ar aris Cadenili), 3) warmomadgenlobis momsaxure personalis wevrebi-maT imuniteti aqvT iseTi moqmedebebis mimarT, romelsac Caidenen maTi movaleobis Sesrulebis dros, aseve Tavisufldebian samsaxurSi miRebuli Semosavlis gadasaxadebigan, mosakreblebisa da baJisgan. dip agenti, romelic adgilsamyofelis sax-os moqalaqea an mudmivad cxorvobs iq, sargeblobs mxolod iurisdiqciis da im moqmedebis mimarT imunitetiT, romelsac Caidens Tavisi funqciebis Sesrulebisas. personalis sxva wevrebi da SinamuSakebi, romlebic adgilsamyofel sax-os moqalaqeebi an mudmivad mcxovrebni arian, sargebloben am privilegiebiTa da imunitetebiT imdenad, ramdenadac es dasaSvebad miaCnia adgilsamyofel sax-os. piri imunitetebiT da privilegiebiT sargeblobs Tavisi postis dasakaveblad adgilsamyofeli sax-os teritoriaze Casvlis momentidan, an Tu imyofeba iq, im momentidan, rodesac misi daniSvnis Taobaze acnobeben sagareo saqmeTa saministros an im saministros, romelTanac dadebulia SeTanxmeba. roca am funqciebiT mosargeble piris funqciebi mTavrdeba isni wydeba im momentida, rodesac piri qveynidan midis an amisTvis gonivruli vadis gasvlisTanave(4-6 kvira did britaneTSi). gardacvalebis SemTxvevaSi misi ojaxis wevrebi sargebloben maTTvis miniWebuli privilegiebiT adgilsamyofeli qveynis dasatoveblad saWiro gonivruli vadis gasvlamde. . am dros maT aqvT ufleba gaitanon moZravi qoneba, garda im qonebisa, romelic SeZenilia am qveyanaSi da romlis gatanac akrZaluli iyo misi gardacvalebis droisTvis., moZravi qoneba Tavisufldeba aseve samemkvidreo gadasaxadisa da ßaJisgan.

11) საკონსულო წარმომადგენლობის და მისი პერსონალის სტატუსი

ვენის 1963 წლის კონვენცია საკონსულო ურთიერთობების შესახებ დეტალურად აწესრიგებს საკონსულოსა და მისი სტაფის სტატუსის საკითხს. კონვენცია ახდენს დიფერენცირებას საკონსულოს პერსონალისა და შესაბამისად განსხვავებული ფუნქციებითა და უფლება-მოვალეობებით აღჭურავს თითოეულ მათგანს. კონვენციის მიხედვით: "საკონსულო დაწესებულებანი" ნიშნავს ნებისმიერ გენერალურ საკონსულოს, საკონსულოს, ვიცე-საკონსულოს ან საკონსულო სააგენტოს; "საკონსულო დაწესებულების მეთაური" ნიშნავს პიროვნებას, რომელსაც დავალებული აქვს იმოქმედოს, როგორც ასეთმა; "საკონსულოს თანამდებობის პირი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, მათ შორის საკონსულო დაწესებულებების მეთაურს, რომელსაც დავალებული აქვს, როგორც ასეთმა, შეასრულოს საკონსულო ფუნქციები; "საკონსულოს მოსამსახურე" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, რომელიც ადმინისტრაციულ ან ტექნიკურ მოვალეობებს ასრულებს საკონსულო დაწესებულებებში; "მოსამსახურე პერსონალი მუშაკი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, რომელიც საკონსულო დაწესებულების მომსახურების მოვალეობას ასრულებს; "საკონსულო დაწესებულების მუშაკები" ნიშნავს საკონსულოს თანამდებობის პირებს, საკონსულოს მოსამსახურეებს და მომსახურე პერსონალის მუშაკებს; "საკონსულო პერსონალის მუშაკები" ნიშნავს საკონსულოს თანამდებობის პირებს (საკონსულო დაწესებულების მეთაურების გარდა), აგრეთვე საკონსულოს მოსამსახურეებს და მომსახურე პერსონალის მუშაკებს; "კერძო შინამუშაკი" ნიშნავს პირს, რომელიც მხოლოდ კერძო სამსახურშია საკონსულო დაწესებულების მუშაკთან; "საკონსულო კარ-მიდამო" ნიშნავს მხოლოდ საკონსულო დაწესებულების მიზნებისათვის გამოყენებულ შენობებს ან შენობათა ნაწილებს და ამ შენობებისა თუ შენობის ნაწილის გარშემო მიწის ნაკვეთს, ვის საკუთრებასაც უნდა შეადგენდეს იგი.

12) საკონსულო პრივილეგიები და იმუნიტეტები

საკონსულო პრივილეგიები და იმუნიტეტები განსხვავდება დიპლომატიურისგან. პირობითად, საკონსულო შეუვალობები შეიძლება დავყოთ რამდენიმე ჯგუფად: **(1) საკონსულო თანამდებობის პირთა; (2) მათი ოჯახის წევრების და (3) საკონსულო დაწესებულების.**

პირველ მათგანს მიეკუთვნება საკმაოდ ფართო წრე პრივილეგიებისა და იმუნიტეტებისა, მათ შორის: ადგილსამყოფელი სახელმწიფოსგან დაცვა, პირადი ხელშეუხებლობა, იმუნიტეტი იურისდიქციისაგან, ჩვენებაზე უარის თქმის უფლება, ცხოვრების ნებართვის მიღებისაგან გათავისუფლება, მუშაობის ნებართვისაგან გათავისუფლება, სოციალური შეუვალობა, საგადასახადო შეუვალობა (ფისკალური იმუნიტეტი), პირადი ნივთების შემოტანის თავისუფლება, სამკვიდრო ქონების გატანის ტავისუფლება, შრომითი და სამხედრო ბეგარისაგან გათავისუფლება, მე-3 სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ტრანზიტით გავლისას პრივილეგიებითა და იმუნიტეტებით სარგებლობის უფლება.

საკონსულო თანამდებობის პირთა ოჯახის წევრები კი მათთან შედარებით შეზღუდული პრივილეგიებით/იმუნიტეტებით სარგებლობენ. ისინი თავისუფლდებიან: ცხოვრების და მუშაობის ნებართვის მიღებისაგან, მათზე ვრცელდება ასევე სოციალური და საგადასახადო შეუვალობა, მათ შეუძლიათ ნივთების შემოტანა და სამკვიდრო ქონების გატანა საბაჟოს გვერდის ავლით, ასევე მე-3 სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ტრანზიტით გავლა, თუკი მიდიან თავის ოჯახის წევრ საკონსულო თანამდებობის პირთან ან თუ ბრუნდებიან სამშობლოში ადგილსამყოფელი სახელმწიფოდან. ისინი ასევე თავისუფლდებიან ყოველგვარი შრომითი და სამხედრო ბეგარისაგან.

საკონსულო დაწესებულების ტერიტორია განიხილება წარმგზავნი სახელმწიფოს ტერიტორიად, შესაბამისად იგი სარგებლობს შემდეგი უპირატესობებით: ადგილსამყოფლეი სახელმწიფოს მხრიდან ყოველგვარი ღონისძიების გატარება, რაც უზრუნველყოფს დაწესებულების მუშაობის შემსუბუქებას და მის მშვიდ მუშაობას, შესაძლებელია დაწესებულებაზე დროშის და გერბის ღიად გამოყენება, ადგილსამყოფელ სახლემწიფოს ევალება დაწესებულების კარ-მიდამოთი უზრუნველყოფა და ამ კარ-მიდამოს ხელშეუხებლობა, ასევე გათავისუფლება ყოველგვარი მიწის გადასახადისაგან. საკონსულოს არქივი და დოკუმენტები ხელშეუვალია. დაწსებულების თანამშრომლები სარგებლობენ მიმოსვლის თავისუფლებით ადგილსამყოფელ ტერიტორიაზე, ასევე ურთიერთობის თავისუფლებით წარმგზავნ სახელმწიფოსთან. მათ უნდა მიეცეთ საშუალება კონტაქტი იქონიონ ადგილსამყოფელ სახელმწიფოში მყოფ წარმგზავნ სახელმწიფოს მოქალაქეებთან. საკონსულო დაწესებულებას შეუძლია მიმართოს ადგილსამყოფელი სახელმწიფოს ორგანოებს და მათგან მიიღოს სამართლებრივი დახმარება ან რაიმე სახის ინფორმაცია. საკონსულო მოსაკრებლები თავისუფლდება ყოველგვარი ბაჟისაგან. რაც შეეება, საკონსულო დაწესებულებას, რომელსაც ხელმძღვანელობენ **საპატიო საკონსულო** თანამდებობის პირები, მასზეც ვრცელდება ყველა ტიპის იმუნიტეტი და პრივილეგია, იმ გამონაკლისით, რომ ეს პრიველეგიები და

იმუნიტეტები არ ეძლევათ საპატიო საკონსულო თანამდებობის პირის ოჯახის წევრებს და საკონსულოს მოსამსახურეებს, რომლებიც მუშაობენ ამ საკონსულო დაწესებულებაში.

13) მოსახლეობა და საერთაშორისო სამართალი

საერთაშორისო სამართალში მოსახლეობის ქვეშ იგულისხმება გარკვეული სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მცხოვრები და მის იურისდიქციას დაქვემდებარებული ყველა ადამიანის კრებადობა. ეს კრებადობა არ არის ერთიანი. იგი რამდენიმე კატეგორიისაგან შედგება. ეს კატეგორიები შემდეგია:

1)კონკრეტული სახელმწიფოს მოქალაქეები

2)ორი მოქალაქეობის მქონე პირები

3)უცხოელი მოქალაქეები

4)მოქალაქეობის არმქონე პირები

მოსახლეობის უფლებრივი მდგომარეობის განსაზღვრა ყოველი სახელმწიფოს სუვერენული უფლებაა. მიუხედავად იმისა, რომ მოსახლეობის უფლებრივი მდგომარეობის მოწესრიგების პრობლემა შიდასახელმწიფოებრივი სამართლის კომპეტენციაში შედის, სახელმწიფოთშორისი ურთიერთობის პრაქტიკამ შეიმუშავა მთელი რიგი საერთაშორისო-სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც მოსახლეობის სხვადასხვა კატეგორიებს ეხებიან. კაცობრიობის განვითარების დღევანდელმა დონემ ისეთ საფეხურს მიაღწია, როდესაც შეუძლებელია ცალხმრივად მოწესრიგდეს მოქალქეების უფლებრივი რეჟიმი.

აი რატომ არის თანამედროვე საერთაშორისო სამართალი მდიდარი ნორმებით, რომლებიც განსაზღვრავენ როგორც მოსახლეობის უფლებრივი მდგომარეობის ზოგად პრინციპებს, ასევე მისი კონკრეტული ჯგუფების რეჟიმსაც. ამ ნორმების მთავარი მიზანია სახელმწიფოებს შორის ეკონომიკური და სოციალური თანამშრომლობის განმტკიცება - გაფართოება. ეს ნორმები შეიქმნა სუვერენული სახელმწიფოების ნებათა ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე, საერთაშორისო სამართლის ძირითად პრინციპებზე დაყრდნობით.

14) მოქალაქეობის შეძენის რამოდენიმე წესი არსებობს:

გარკვეულ ტერიტორიაზე მცხოვრები და მის იურისდიქციას დაქვემდებარებული ყველა ადამიანის კრებადობა.

1. დაბადება („სისხლის უფლება“ , როდესაც ახალშობილის დაბადების ადგილს მნიშვნელობა არ აქვს და მას მოქალაქეობას მშობლის მოქალაქეობის მიხედვით აძლევენ; „ნიადაგის

უფლება“ ახალშობილს მოქალაქეობა მიენიჭება იმისდა მიხედვით თუ რომელი სახელწიფოს ტერიტორიაზე დაიბადა იგი)

2. ნატურალიზაცია (ფიზიკური პირისთვის მოქალაქეობის მინიჭება კომპეტენტური ორგანოს მიერ ამ პირის განცხადების საფუძველზე)

გამონაკლისი შემთვევები ;

1. ტერიტორიული ცვლილებები (ტრანსფერტი , მოქალაქის სურვილის გაუთვალისწინებლად წყდება მისი მოქალაქეობის ბედი გადაცემული ტერიტორიის ბედთან ურთიერთკავშირში)
2. რეპატრიაცია (იმ პირთა დაბრუნება სამშობლოში, რომლებიც სხვადასხვა იძულებითი გარემოების გამო (ლტოლვილები და ქვეყნის შიგნით გადაადგილებული პირები) სხვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე იმყოფებოდნენ. ხშირად დაკავშირებულია მოქალაქეობის შეცვლასთან.
3. ოპტაცია (ერთი სახელმწიფოს ფლობელობიდან მეორე საელწიფოს მფლობელობაში გარდამავალ ტერიტორიაზე მცხოვრებ პირს ეძელვასაშუალება თვითონ აირჩიოს ორი მოქალაქეობიდან ერთ-ერთი, იმ პირობთ რომ არჩევის შემთვევაში დასახლდეს ომ ქვეყანაში რომლის მოქალაქეობაც მან აირჩია).

რეინტეგრაცია- საზღვარგარეთ მცხოვრები პირი ბრუნდება თავის ქვეყანაში, რომლის მოქალაქე იგი ოდესღაც იყო.

15) ბიპატრიტი/აპატრიტი

ორმოქალაქეობა(ბიპატრიზმი)

ბიპარტიზმის დროს ორივე სახელმწიფო კონკრეტულ პირს თავის მოქალაქედ ტვლი, ისინი უფლებამოსილები არიან მოვალეობის შესრულების. ყოველი ბიპატრიტი, უპირველეს ყოვლისა, პასუხისმგებელია იმ სახელმწიფოს წინაშე, სადაც ის ცხოვრობს. საქართველოს კანონმდბლობა კრძალავს ორმოქალაქეობას.

მოქალაქეობის უქონლობა(აპატრიზმი)

აპატრიზმი წარმოიშობა მაშინ, როცა პირი კარგავს ძველ მოქალაქეობას, ხოლო ახალს არ იძენს. მათ უფლება არ აქვთ მიმართონ რომელიმე სახელმწიფოს დიპლომატიური დაცვისთვის. სახელმწიფოს უფლება აქვს ყოველ მომენტში გაასახლოს ისინი ქვეყნიდან.

16) უცხოელ მოქალაქეთა სამართლებრივი მდგომარეობა

უცხოელად ითველბა კონკრეტულ სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მცხოვრები ყველა პირი, რომელსაც არ გააჩნია ამ სახელმწიფოს მოქალაქეობა.ამგვარად ამ კატეგორიას პირველ რიგში

მიეკუთვნება უცხოელი მოქალაქე , ე.ი. პირი , რომელსაც გააჩნია სხვა სახელმწიფოს მოქალაქეობა, და მოქალაქეობის არმქონე პირი.

არსებობს უცხოელთა რეჟიმის შემდეგი სახები:

1. როვნული რეჟიმი - უცხოელთა სამართლებრივი მდგომარეობის ადგილობრივ მოქალაქეებთან გათანაბრება
2. უმეტესი ხელშეწყობის რეჟიმი- უცხოელისთვის ისეთი უფლების მინიჭება , რომელითაც სარგებლობენ ამ რეჟიმის მეტი უფლების მქონე მოქალაქენი.
3. სპეციალური რეჟიმი - ხელშეკრულების ძალით უცხოელებისთვის განსაკუთრებული უფლებების მინიჭება. მაგ. შეიარაღებული ძალების განტავსება ტერიტორიაზე
4. პრივილეგირებული რეჟიმი- უცხოელს მიენიჭება უფრო მეტი უფლება ვიდრე - ამ ქვეყნის მოქალაქეს.

17) ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის ცნება და შინაარსი. უფლებათა დაცვის ძირითადი საერთაშორისო აქტები.

ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია (1948წ)

1966 წ. აქტი სამოქალაქო და პოლიტიკური უფლებების შესახებ

18) ადამიანის უფლებათა დაცვის საყოველთაო და რეგიონალური საერთაშორისო ორგანიზაციები

გაერო, ევროსაბჭო, ეუთო და მრავალი სხვა .

19) ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენცია

საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელიც მიღებულია რომში 1950 წლის 4 ნოემბერს და ძალაში შევიდა 1953 წლის 3 სექტემბერს. კონვენცია ითვალისწინებს რიგ უფლებასა და თავისუფლებას, მათ შორის სიცოცხლის უფლებას, წამების, მონობისა და იძულებითი სამუშაოს აკრძალვას, სიცოცხლისა და უსაფრთხოების უფლებას და სხვა. კონვენციაში განმტკიცებული ვალდებულებების ეფექტურ შესრულებაზე ზედამხედველობის განხორციელებისათვის შექმნილია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, რომელშიც წარმოდგენილია ყველა წევრი სახელმწიფო.

კონვენციის მონაწილე თითოეულ სახელმწიფოს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს კონვენციის სხვა მონაწილე სახელმწიფოს მიერ კონვენციის დებულებათა დარღვევის შესახებ.

სასამართლო ასევე უფლებამოსილია განსახილველად საჩივრები მიიღოს კერძო პირის, არასამთავრობო ორგანიზაციის ან პირთა ჯგუფისაგან, კონვენციის მონაწილე სახელმწიფოების მიერ მათი უფლებების დარღვევის შესახებ. სასამართლო ასევე უფლებამოსილია გამოიტანოს საკონსულტაციო დასკვნა კონვენციის და მისი ოქმების განმტკიცების საკითხებზე.

სასამართლო სასამართლო განსახილველად იღებს მხოლოდ იმ საჩივრებს რომლებიც აკმაყოფილებენ დაგენილ მოთხოვნებს:

- ამოწურული უნდა იყოს შიდასახელმწიფოებრივი დაცვის ყველა საშუალება
- ხელისუფლების შესაბამისი ორგანოს მიერ მითრებული გადაწყვეტილებიდან გასული არ უნდა იყოს 6 თვე
- საჩივარი არ უნდა იყოს ანონიმური
- საჩივარი არ უნდა განიხილებოდეს სასამართლოს ან სხვა საერთაშორისო საზედამხედველო ორგანოს მიერ
- დაუსაბუსაბუთებელია
- შეუთავსებელია კონვენციის დებულებებთან
- მნიშვნელოვანი ზიანი უნდა განიცადოს მომჩივანმა

იმ შემთხვევაში, თუ საჩივარი გამოცხადებულია მისაღებად, სასამართლო იღებს ზომებს საქმის დაინტერესებულ მხარეებს შორის მეგობრული გზით გადაწყვეტისათვის. მხარეებს შორის დავის მეგობრული გზით გადაწყვეტის შემთხვევაში შესაბამისი სახელმწიფო ფინანსურ კომპენსაციას უხდის ადამიანის უფლებათა დარღვევის მსხვერპლს, ხოლო რიგ შემთხვევაში, სახელმწიფოს ცვლილებებიც კი შეაქვს თავის კანონმდებლობაში.

იმ შემთხვევაში, თუ მეგობრული გზით მხარეებს შორის შეთანხმება არ იქნა მიღწეული, სასამართლო განიხილავს საჩივარს და გამოაქვს საბოლოო განაჩენი.

საჩივრების განხილვის მიზნით სასამართლოში შექმნილია სამი მოსამართლისაგან შემდგარი კომიტეტები, შვიდი მოსამართლისაგან შემდგარი პალატები და ჩვიდმეტი მოსამართლისაგან შემდგარი დიდი პალატა.

საკითხს, მისაღებია თუ არა საჩივარი, განიხილავს სამი მოსამართლისაგან შემდგარი კომიტეტები. დიდი პალატა განიხიალვს განსაკუთრებით სერიოზულ საკითხებს და ასევე იმ საკითხებს, რომლებიც გადაეცემა მას მოდავე მხარეების მოთხოვნის საფუძველზე.

ადამიანის უფლებათა ევროპის სასამართლოს განაჩენი იურიდიულად სავალდებულოა სახელმწიფოებისათვის. სასამართლოს განაჩენის შესრულებაზე ზედამხედველობას ახორციელებს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი.

20) საერთ. პაქტი 1966 წ. სამოქ. და პოლიტ. უფლებების შესახებ

კომპეტენცია: ა) მოხსენებებს წარადგენენ წევრი სახელმწიფოები (ანგარიშს),კომიტეტი შეისწავლის წინამდებარე პაქტის მონაწილე სახელმწიფოთა მიერ წარმოდგენილ მოხსენებებს. იგი მონაწილე სახელმწიფოებს უგზავნის თავის მოხსენებებსა და ზოგადი ხასიათის ისეთ შენიშვნებს, რომლებსაც მიზანშეწონილად მიიჩნევს. კომიტეტს ასევე შეუძლია ეკონომიკურ და სოციალურ საბჭოს წინამდებარე პაქტის მონაწილე სახელმწიფოებისაგან მოხსენებებთან ერთად გადაუგზავნოს ეს შენიშვნები. ბ)განცხადებებს წარადგენს სახელმწიფო სახელმწიფოს წინააღმდეგ.წინამდებარე პაქტის მონაწილე სახელმწიფოს ნებისმიერ დროს შეუძლია განაცხადოს, რომ ცნობს კომიტეტის კომპეტენციას მიიღოს და განიხილოს ინფორმაცია, სადაც რომელიმე მონაწილე სახელმწიფო ამტკიცებს, რომ მეორე მონაწილე სახელმწიფო არ ასრულებს წინამდებარე პაქტით ნაკისრ ვალდებულებებს. ამ მუხლით გათვალისწინებული შეტყობინებები კომიტეტმა შეიძლება მიიღოს და განიხილოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი წარმოადგინა მონაწილე სახელმწიფომ, რომელმაც გააკეთა განცხადება, რომ იგი ცნობს კომიტეტის კომპეტენციას. კომიტეტი არ მიიღებს არცერთ შეტყობინებას, თუ იგი ეხება იმ მონაწილე სახელმწიფოს, რომელსაც არ გაუკეთებია ასეთი განცხადება. (კიდევ იყო აქ დამატებიტი ოქმი ინდივიდუალური განცხადების შეტანის შესახებ, რომელიც ვერ ვნახე და თუ დაამატებთ კარგს იზავთ)

21) თავშესაფრის უფლება

თავშესაფრის უფლების ქვეშ იგულისხმება თავის ქვეყანაში პოლიტიკური საქმიანობისათვის დევნილი უცხოელის უფლება - შეაფაროს თავი სხვა სახელმწიფო და არ იქნეს დაბრუნებული. ამ უფლებებით მხოლოდ პოლიტიკური ემიგრანტები სარგებლობენ.

ყოველი სახელმწიფო თვითონ წყვეტს ვის და როგორ მიეცემა თავშესაფრის უფლება. განასხვავებენ თავშესაფრის ორ ფორმას - **ტერიტორიულ და დიპლომატიურ თავშესაფარს.** პირველი ფორმა შეადგენს პირის უფლებას მოჯთხოვოს უცხოეთის სახელმწიფოში თავშესაფარი. თანამედროვე საერთაშორისო სამართალი კრძალავს თავშესაფრის მინიჭებას ისეთი პირებისათვის, რომელთა მიმართ არსებობს სერიოზული საფუძველი ჩათვალონ ისინი სამხედრო დანაშაულისა და კაცობრიობის წინააღმდეგ დანაშაულის ჩამდენ პირებად.

დიპლომატიური თავშესაფრის ქვეშ იგულისხმება თავშესაფრის მიცემა პირისათვის დიპლომატიურ ან საკონსულო წარმომადგენლობის ტერიტორიაზე, სამხედრო საზღვაო ან საჰაერო ხომალდზე, სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე.

მეგობრებო ეს არის კონსპექტი, რომელიც შექმნილია სხვა კონსპექტების გაერთიანებით და ჩემი მოძიებული მასალით. მე-3 საკითხს აკლია ასოცირების შეთანხმება (არ გამოგრჩეთ), მე-17, მე-18, და მე-20 არასრულია (თუ დაამატებთ კარგი იქნება).. წარმატებებიიიიი....